

PODSTAWY PRAWA FINANSOWEGO

KIERUNEK PRAWNO-ADMINISTRACYJNY

ZAGADNIENIA EGZAMINACYJNE

CZĘŚĆ PIERWSZA

PRAWO FINANSÓW PUBLICZNYCH..... 3

I. Ogólne zagadnienia prawa finansowego..... 3

II. Środki publiczne i ich przeznaczenie..... 3

III. Jednostki sektora finansów publicznych..... 3

IV. Budżet państwa i procedura budżetowa..... 4

V. Państwowy dług publiczny..... 6

CZĘŚĆ DRUGA

PRAWO FINANSÓW JEDNOSTEK SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH..... 7

I. Ogólne zagadnienia prawa finansów jednostek samorządu terytorialnego..... 7

II. Prawo budżetowe jednostek samorządu terytorialnego..... 7

III. Podatki i opłaty samorządowe..... 8

CZĘŚĆ TRZECIA

PRAWO PODATKOWE..... 10

I. Ogólna charakterystyka prawa podatkowego	10
II. Elementy zobowiązania podatkowego, zobowiązania płatnika oraz zobowiązania inkasenta	10
III. Odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe	11
IV. Podatek dochodowy od osób fizycznych	12
V. Podatek dochodowy od osób prawnych	13
VI. Podatek od towarów i usług	13
VII. Podatek akcyzowy	14
CZĘŚĆ CZWARTA	
PRAWO BANKOWE	15
I. Ogólna charakterystyka prawa bankowego i podmiotów działających na rynku bankowym	15
II. Podmioty organizujące rynek bankowy.....	15
III. Pojęcie czynności bankowych i ich klasyfikacja.....	16

Podstawy prawa finansowego stanowią przedmiot podstawowy dla studentów II roku na kierunku Prawno-administracyjnym realizowany całorocznie w wymiarze 45 godzin (wykład) i 30 godzin (ćwiczenia).

Zagadnienia egzaminacyjne, a także warunki zaliczenia ćwiczeń są dostępne w wersji elektronicznej w dziale Dydaktyka na stronie Katedry Prawa Finansowego UMCS: www.finansowe.umcs.pl

Część pierwsza

Prawo finansów publicznych

I. Ogólne zagadnienia prawa finansowego

1. Pojęcie finansów.
2. Pojęcie finansów publicznych.
3. Norma prawnofinansowa oraz jej rodzaje.
4. Podmioty, przedmiot oraz treść stosunku prawnofinansowego.
5. Ogólna charakterystyka źródeł prawa finansów publicznych.
 - a) prawo krajowe jako źródło prawa finansów publicznych.
 - b) prawo Unii Europejskiej jako źródło prawa finansów publicznych.
 - c) prawo międzynarodowe jako źródło prawa finansów publicznych.

II. Środki publiczne i ich przeznaczenie

1. Pojęcie oraz klasyfikacja środków publicznych w ustawie o finansach publicznych.
2. Dochody publiczne.
3. Środki publiczne pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi.
4. Przychody publiczne.
5. Przeznaczenie środków publicznych:
 - a) wydatki publiczne;
 - b) rozchody publiczne.

III. Jednostki sektora finansów publicznych

1. Pojęcie sektora finansów publicznych.
2. Saldo sektora finansów publicznych.
3. Klasyfikacja jednostek sektora finansów publicznych.
4. Organy władzy publicznej, jednostki samorządu terytorialnego i ich związki oraz związki metropolitalne jako jednostki sektora finansów publicznych.

5. Jednostka budżetowa (status ustrojowy, tworzenie, łączenie, likwidacja, gospodarka finansowa, przykłady).
6. Samorządowy zakład budżetowy (status ustrojowy, tworzenie, łączenie, likwidacja, gospodarka finansowa, przykłady).
7. Agencja wykonawcza (status ustrojowy, tworzenie, łączenie, likwidacja, gospodarka finansowa, przykłady).
8. Instytucja gospodarki budżetowej (status ustrojowy, tworzenie, łączenie, likwidacja, gospodarka finansowa, przykłady).
9. Państwowy fundusz celowy (status ustrojowy, tworzenie, łączenie, likwidacja, gospodarka finansowa, przykłady).
10. Jednostki sektora finansów publicznych działające na podstawie odrębnych ustaw:
 - a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zarządzane przez niego fundusze (status ustrojowy, organy, struktura organizacyjna, gospodarka finansowa);
 - b) Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i fundusze zarządzane przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (status ustrojowy, organy, struktura organizacyjna, gospodarka finansowa);
 - c) Narodowy Fundusz Zdrowia (status ustrojowy, organy, struktura organizacyjna, gospodarka finansowa);
 - d) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej (status ustrojowy, organy, struktura organizacyjna, gospodarka finansowa);
 - e) uczelnie publiczne (status ustrojowy, organy, struktura organizacyjna, gospodarka finansowa);
 - f) państwowe i samorządowe instytucje kultury (status ustrojowy, organy, struktura organizacyjna, gospodarka finansowa, przykłady).
11. Inne państwowe lub samorządowe osoby prawne jako jednostki sektora finansów publicznych (zasady gospodarki finansowej, przykłady).

IV. Budżet państwa i procedura budżetowa

1. Pojęcie ustawy budżetowej.

2. Treść budżetu państwa.
3. Załączniki do ustawy budżetowej (przykłady).
4. Postanowienia, których obowiązek zamieszczenia w ustawie budżetowej wynika z ustawy o finansach publicznych lub z odrębnych ustaw (przykłady).
5. Dochody budżetu państwa (pojęcie, klasyfikacja, sposób ujęcia w ustawie budżetowej).
6. Wydatki budżetu państwa (pojęcie, klasyfikacja, sposób ujęcia w ustawie budżetowej).
7. Przychody i rozchody budżetu państwa.
8. Deficyt budżetu państwa oraz źródła jego pokrycia.
9. Budżet środków europejskich (charakterystyka, deficyt budżetu środków europejskich);
10. Zasada powszechności (zupełności) budżetu i zakres jej przestrzegania.
11. Zasada jedności budżetowej w ujęciu formalnym i ujęciu materialnym oraz wyjątki od niej.
12. Zasada równowagi budżetowej.
13. Zasada szczegółowości budżetu i jej realizacja.
14. Zasada jawności budżetu oraz zakres jej realizacji.
15. Zasada szczegółowości a jawność budżetu.
16. Zasada uprzedniości budżetu i jej realizacja.
17. Zasada roczności budżetu oraz konsekwencje jej realizacji.
18. Wieloletni Plan Finansowy Państwa (pojęcie, konstrukcja, tryb uchwalenia).
19. Pojęcie i etapy procedury budżetowej.
20. Opracowywanie projektu ustawy budżetowej (porządek prac, podmioty odpowiedzialne).
21. Uchwalanie ustawy budżetowej (porządek prac parlamentarnych, odstępstwa od zasad ogólnych obowiązujących przy uchwalaniu ustaw zwykłych).
22. Ogólna charakterystyka procesu wykonania budżetu państwa.
23. Zasady wykonywania budżetu państwa.
24. Wykonawcy budżetu państwa oraz ich kompetencje.

25. Proces gromadzenia dochodów budżetowych oraz dokonywania wydatków budżetowych (charakterystyka, przykłady).
26. Dokonywanie zmian budżetu w trakcie jego wykonywania:
- zmiany ustawy budżetowej a zmiany w budżecie;
 - blokowanie wydatków budżetowych (istota, podmioty uprawnione, przesłanki);
 - przeniesienie środków z rezerw budżetowych (charakterystyka rezerw budżetowych, zasady dysponowania nimi);
 - przeniesienie planowanych wydatków budżetowych (*virement*) oraz zasady jego dokonywania.
27. Wykonywanie operacji związanych z zaciąganiem i spłatą długu publicznego (charakterystyka, kompetencje Ministra Finansów).
28. Operacje związane z zamknięciem rachunków bankowych (charakterystyka i znaczenie).
29. Kontrola wykonania budżetu państwa (charakterystyka, podmioty uczestniczące).

V. Państwowy dług publiczny

- Pojęcie państwowego długu publicznego i długu Skarbu Państwa.
- Pojęcie konsolidacji wartości zobowiązań jednostek sektora finansów publicznych.
- Pojęcie długu sektora instytucji rządowych i samorządowych.
- Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa (charakterystyka, kompetencje Ministra Finansów).
- Procedury ostrożnościowe i sanacyjne (charakterystyka, progi ostrożnościowe i sanacyjne oraz konsekwencje ich przekroczenia).

Część druga

Prawo finansów jednostek sektora finansów publicznych

I. Ogólne zagadnienia prawa finansów jednostek samorządu terytorialnego

1. Ogólna charakterystyka dochodów jednostek samorządu terytorialnego.
2. Klasyfikacja dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego.
3. Subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego (charakterystyka, treść).
4. Dotacje celowe z budżetu państwa (ogólna charakterystyka).

II. Prawo budżetowe jednostek samorządu terytorialnego

1. Pojęcie uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego.
2. Treść budżetu jednostki samorządu terytorialnego.
3. Dochody, wydatki, przychody i rozchody budżetu jednostki samorządu terytorialnego.
4. Deficyt budżetu jednostki samorządu terytorialnego i źródła jego pokrycia oraz nadwyżka budżetu jednostki samorządu terytorialnego.
5. Ograniczenia pozyskiwania środków zwrotnych przez jednostki samorządu terytorialnego.
6. Etapy procedury budżetowej w zakresie budżetu jednostki samorządu terytorialnego.
7. Opracowywanie projektu i podjęcie uchwały budżetowej (porządek prac, podmioty uprawnione).
8. Wykonywanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego:
 - a) zasady wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
 - b) wykonawcy budżetu jednostki samorządu terytorialnego i ich kompetencje,
 - c) gromadzenie dochodów oraz dokonywanie wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego,

d) zmiany w budżecie jednostki samorządu terytorialnego w trakcie jego wykonywania.

9. Kontrola wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego (charakter, podmioty uprawnione).

10. Wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego (pojęcie, tryb podjęcia uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego, wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego a uchwała budżetowa).

III. Podatki i opłaty samorządowe

1. Podmioty i przedmiot podatku od nieruchomości.

2. Obowiązek podatkowy w podatku od nieruchomości.

3. Podstawa opodatkowania, stawki i skale podatkowe w podatku od nieruchomości.

4. Warunki i tryb płatności w podatku od nieruchomości.

5. Ogólna charakterystyka podatku leśnego i rolnego.

6. Podmioty podatku leśnego i podatku rolnego.

7. Przedmiot podatku leśnego i podatku rolnego.

8. Powstanie i wygaśnięcie obowiązku podatkowego w podatku leśnym i podatku rolnym.

9. Podstawa opodatkowania oraz stawki i skale w podatku leśnym i podatku rolnym.

10. Warunki i tryb płatności w podatku leśnym i podatku rolnym.

11. Podmioty i przedmiot podatku od spadków i darowizn.

12. Obowiązek podatkowy w podatku od spadków i darowizn.

13. Podstawa opodatkowania, skale i stawki podatkowe w podatku od spadków i darowizn.

14. Ulgi, w tym zwolnienia podatkowe w podatku od spadków i darowizn (przykłady).

15. Warunki i tryb płatności podatku od spadków i darowizn.

16. Podmioty i przedmiot podatku od czynności cywilnoprawnych.

17. Obowiązek podatkowy w podatku od czynności cywilnoprawnych.

18. Podstawa opodatkowania, skale i stawki w podatku od czynności cywilnoprawnych.
19. Warunki i tryb płatności podatku od czynności cywilnoprawnych.
20. Podmioty i przedmiot podatku od środków transportowych.
21. Podstawa i stawki podatku od środków transportowych.
22. Warunki i tryb płatności podatku od środków transportowych.
23. Definicja opłaty budżetowej jako daniny publicznej.
24. Charakterystyka opłat samorządowych (pojęcie opłaty budżetowej, przykłady).

Cześć trzecia

Prawo podatkowe

I. Ogólna charakterystyka prawa podatkowego

1. Pojęcie prawa podatkowego.
2. Źródła prawa podatkowego:
 - a) prawo krajowe jako źródło prawa podatkowego;
 - b) prawo Unii Europejskiej jako źródło prawa podatkowego;
 - c) prawo międzynarodowe jako źródło prawa podatkowego.
3. Urzędowe interpretacje przepisów prawa podatkowego (ogólna charakterystyka, rodzaje).

II. Elementy zobowiązania podatkowego, zobowiązania płatnika oraz zobowiązania inkasenta

1. Pojęcie obowiązku podatkowego.
2. Pojęcie oraz elementy stosunku prawnego zobowiązania podatkowego.
3. Pojęcie podatnika jako dłużnika podatkowego.
4. Organy podatkowe jako podmioty występujące w imieniu wierzyciela podatkowego.
5. Pojęcie świadczenia podatkowego (podatku).
6. Cechy charakterystyczne świadczenia podatkowego (podatku) jako daniny publicznej.
7. Elementy świadczenia podatkowego (podatku) w ogólności.
8. Przedmiot świadczenia podatkowego (pojęcie, przykłady).
9. Źródło świadczenia podatkowego (pojęcie, przykłady).
10. Podstawa opodatkowania jako element świadczenia podatkowego (pojęcie, przykłady).
11. Stawki i skale podatkowe jako elementy świadczenia podatkowego (pojęcie, rodzaje, przykłady zastosowania).

12. Ulgi, w tym zwolnienia oraz wyłączenia podatkowe jako elementy świadczenia podatkowego.
13. Warunki i tryb płatności świadczenia podatkowego.
14. Pojęcie ryczałtu podatkowego jako świadczenia podatkowego.
15. Klasyfikacja podatków.
16. Pojęcie płatnika jako dłużnika stosunku zobowiązaniowego.
17. Pojęcie inkasenta jako dłużnika stosunku zobowiązaniowego.

III. Powstawanie, wykonywanie oraz wygasanie zobowiązań podatkowych

1. Powstawanie zobowiązań podatkowych (sposoby, przykłady).
2. Wykonywanie zobowiązań podatkowych (ogólna charakterystyka).
3. Pojęcie zaległości podatkowej oraz rodzaje odsetek za zwłokę jako skutków niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania podatkowego.
4. Wygasanie zobowiązań podatkowych w ogólności.
5. Efektywne sposoby wygasania zobowiązań podatkowych.
6. Nieefektywne sposoby wygasania zobowiązań podatkowych.
7. Przedawnienie w prawie podatkowym w ogólności.
8. Przedawnienie prawa do ustalenia zobowiązania podatkowego.
9. Przedawnienie zobowiązań podatkowych.

IV. Odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe

1. Ogólna charakterystyka odpowiedzialności podatkowej.
2. Dług a odpowiedzialność podatkowa.
3. Odpowiedzialność podatnika i małżonka podatnika.
4. Odpowiedzialność płatnika i inkasenta.
5. Odpowiedzialność następców prawnych.
6. Ogólne zasady odpowiedzialności osób trzecich.
7. Odpowiedzialność rozwiedzionego małżonka jako osoby trzeciej.
8. Odpowiedzialność członka rodziny jako osoby trzeciej.
9. Odpowiedzialność nabywcy przedsiębiorstwa jako osoby trzeciej.

10. Odpowiedzialność podatkowa firmującego jako osoby trzeciej.
11. Odpowiedzialność wspólnika spółki cywilnej lub spółki osobowej prawa handlowego jako osoby trzeciej.
12. Odpowiedzialność członka zarządu spółki kapitałowej jako osoby trzeciej.

V. Podatek dochodowy od osób fizycznych

1. Ogólna charakterystyka podatku dochodowego od osób fizycznych.
2. Podmioty zobowiązania podatkowego w podatku dochodowym od osób fizycznych:
 - a) podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych,
 - b) organy podatkowe właściwe w sprawach wymiaru i poboru podatku dochodowego od osób fizycznych.
3. Nieograniczony i ograniczony obowiązek podatkowy w podatku dochodowym od osób fizycznych.
4. Łączne opodatkowanie małżonków.
5. Opodatkowanie osób samotnie wychowujących dzieci.
6. Opodatkowanie dochodów małoletnich dzieci.
7. Przedmiot podatku dochodowego od osób fizycznych.
8. Pojęcie przychodu i rodzaje źródeł przychodów w podatku dochodowym od osób fizycznych.
9. Koszty uzyskania przychodów w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz zasady ich ustalania.
10. Wyłączenia podatkowe w podatku dochodowym od osób fizycznych.
11. Podstawa opodatkowania w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz sposób jej ustalenia.
12. Skale i stawki w podatku dochodowym od osób fizycznych.
13. Ulgi, w tym zwolnienia w podatku dochodowym od osób fizycznych:
 - a) ulgi podatkowe zmniejszające podstawę opodatkowania;
 - b) ulgi zmniejszające kwotę podatku;
 - c) przykłady zwolnień podatkowych.

14. Warunki i tryb płatności podatku dochodowego od osób fizycznych.

15. Uproszczone formy opodatkowania dochodów osób fizycznych:

- a) ryczałt od przychodów ewidencjonowanych;
- b) karta podatkowa.

VI. Podatek dochodowy od osób prawnych

1. Ogólna charakterystyka podatku dochodowego od osób prawnych.

2. Podmioty zobowiązania podatkowego w podatku dochodowym od osób prawnych:

- a) podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych,
- b) organy podatkowe właściwe w sprawach wymiaru i poboru podatku dochodowego od osób prawnych.

3. Podatkowa grupa kapitałowa w podatku dochodowym od osób prawnych.

4. Mały podatnik w podatku dochodowym od osób prawnych.

5. Ograniczony i nieograniczony obowiązek podatkowy w podatku dochodowym od osób prawnych.

6. Przedmiot podatku dochodowego od osób prawnych.

7. Pojęcie przychodu i rodzaje źródeł przychodów w podatku dochodowym od osób prawnych.

8. Koszty uzyskania przychodu w podatku dochodowym od osób prawnych oraz zasady ich ustalania.

9. Wyłączenia podatkowe w podatku dochodowym od osób prawnych.

10. Podstawa opodatkowania w podatku dochodowym od osób prawnych oraz sposób jej ustalenia.

11. Skale i stawki w podatku dochodowym od osób prawnych.

12. Ulgi, w tym zwolnienia w podatku dochodowym od osób prawnych (przykłady).

13. Warunki i tryb płatności podatku dochodowego od osób prawnych.

VII. Podatek od towarów i usług

1. Ogólna charakterystyka podatku od towarów i usług:

- a) istota podatków obrotowych,

- b) podatek od towarów i usług jako powszechny podatek obrotowy.
- 2. Zasady konstrukcyjne podatku od towarów i usług.
- 3. Podatek należny a podatek naliczony w podatku od towarów i usług.
- 4. Podmioty zobowiązania podatkowego w podatku od towarów i usług:
 - a) podatnicy podatku od towarów i usług,
 - b) organy podatkowe właściwe w sprawach wymiaru i poboru podatku od towarów i usług.
- 5. Mały podatnik w podatku od towarów i usług.
- 6. Przedmiot podatku od towarów i usług.
- 7. Obowiązek podatkowy w podatku od towarów i usług.
- 8. Podstawa opodatkowania w podatku od towarów i usług.
- 9. Skale i stawki podatkowe w podatku od towarów i usług.
- 10. Wyłączenia i zwolnienia podatkowe w podatku od towarów i usług (przykłady).
- 11. Stawka 0% a zwolnienie od podatku od towarów i usług.
- 12. Warunki i tryb płatności podatku od towarów i usług.

VIII. Podatek akcyzowy

- 1. Ogólna charakterystyka podatku akcyzowego.
- 2. Zasada jednokrotności opodatkowania w podatku akcyzowym.
- 3. Podmioty zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym:
 - a) podatnicy podatku akcyzowego,
 - b) organy podatkowe właściwe w sprawach wymiaru i poboru podatku akcyzowego.
- 4. Przedmiot podatku akcyzowego.
- 5. Obowiązek podatkowy w podatku akcyzowym.
- 6. Podstawa opodatkowania, skala oraz stawki podatkowe (przykłady) w podatku akcyzowym.
- 7. Procedura zawieszenia poboru akcyzy a zobowiązanie podatkowe w podatku akcyzowym.
- 8. Warunki i tryb płatności podatku akcyzowego.

Część czwarta

Prawo bankowe

I. Ogólna charakterystyka prawa bankowego i podmiotów działających na rynku bankowym

1. Charakter i zakres prawa bankowego.
2. Źródła prawa bankowego:
 - a) prawo krajowe jako źródło prawa bankowego;
 - b) prawo Unii Europejskiej jako źródło prawa bankowego;
 - c) prawo międzynarodowe jako źródło prawa bankowego.
3. Status prawny i rodzaje banków.
4. Zakres działalności wykonywanej przez banki.
5. Szczególne uprawnienia i obowiązki banków.
6. Bank w formie spółki akcyjnej (tworzenie, organy i gospodarka finansowa).
7. Bank w formie spółdzielni (tworzenie, organy i gospodarka finansowa).
8. Bank Gospodarstwa Krajowego jako państwowy bank rozwoju.
9. Działalność instytucji kredytowych i banków zagranicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
10. Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowa jako niebankowe podmioty prowadzące działalność depozytowo-kredytową.

II. Podmioty organizujące rynek bankowy

1. Pojęcie sieci bezpieczeństwa finansowego.
2. Status ustrojowy i organy Narodowego Banku Polskiego.
3. Cele działania Narodowego Banku Polskiego.
4. Funkcje Narodowego Banku Polskiego.
5. Instrumenty polityki pieniężnej Narodowego Banku Polskiego:
 - a) instrumenty o charakterze ekonomicznym (istota, rodzaje);

- b) instrumenty o charakterze administracyjnym (istota, rodzaje).
- 6. Status ustrojowy i cel działalności Komisji Nadzoru Finansowego.
- 7. Zakres nadzoru finansowego sprawowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego.
- 8. Zadania i funkcje Komisji Nadzoru Finansowego.
- 9. Status ustrojowy i cel działalności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.
- 10. Zadania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.
- 11. Zasady funkcjonowania obowiązkowego systemu gwarantowania depozytów.

III. Pojęcie czynności bankowych i ich klasyfikacja

- 1. Pojęcie i klasyfikacja czynności bankowych.
- 2. Klasyfikacja podmiotów uprawnionych do wykonywania czynności bankowych.
- 3. Odpowiedzialność cywilna i karna związana z wykonywaniem czynności bankowych.
- 4. Pojęcie, przedmiot i rodzaje umowy rachunku bankowego.
- 5. Pojęcie, przedmiot oraz treść umowy kredytu.
- 6. Pojęcie, przedmiot oraz treść umowy pożyczki bankowej.
- 7. Pojęcie gwarancji bankowej.
- 8. Pojęcie i rodzaje akredytywy bankowej:
 - a) akredytywa dokumentowa;
 - b) akredytywa zabezpieczająca *standby*;
 - c) akredytywa pieniężna.
- 10. Pojęcie i formy bankowych rozliczeń pieniężnych.
- 11. Gotówkowe rozliczenia bankowe.
- 12. Bezgotówkowe rozliczenia bankowe:
 - a) typu inkasowego,
 - a) typu przelewowego,
 - c) typu szczególnego.

